

הוא קאי על אברהם, ולית פירוכא כלל במלה.
אבל אי ידעת מילה או חידושא, אימא.

פתח ההוא יודאי ואמר, (שם א ב) והארץ היתה
תהו ובהו, מאן ארץ. ההיא
דאשתמודעא עילא ותתא. היתה תהו, מאי
תהו, דא קו ירוק, דאקוף כל עלמא. ואיקרי
קו תהו, דכתיב, (ישעיה לד יא) ונטה עליה קו תהו
ואבני בהו. כמה דתנינן, אבנין מפולמות
דמשתקעין גו תהומי, ומנהון נפקין מיין.

השתא אית למנדע, תהו דאיהו קו ירוק, מאי
הוא קו ירוק, אלא אשפחן בספרא
דאסייא קרטינא, ויודן דקסרי שמייה, וקראן
שמייה קרטינא אסייא, בגין דאיהו רב על כל
אסיין, ויקירא בחכמתא. והכי בלשון פרסי,
לבר נש יקירא, קראן ליה קרטינא. רב ויקירא
בחכמתא. והוה אמר, והארץ היתה תהו, מאי
תהו. איהו קו ירוק, דאסחר כל עלמא. ומאן
איהו, קליפה דאגוזא. ודא איהו קליפה דלבר,
דאיהו ירוק.

לגו מניה, בהו. אינון אבנין מפולמות דמנהון
נפקי מיא. מן תהו אתמשיך עור ובשר.
מן בהו אתמשכו גרמי.

לגו מניה וחשך. דא חשיכו דאתמשך מניה
עמא דעשו. ואיתימא מן תהו. הכי הוא
ודאי, דהא חשך מניה תלייא תהו. אלא אינון
אבנין מפולמות, עאלו באמצעיתא, דמניה
אתמשכן גרמין, כמא דאיתמר. וחשך משיכו
דקיק, דמניה אתמשך עשו.

ורוח אלהים, דא מוחא דאגוזא, דמתמן
איתמשך יעקב שלימא, בגוונא דאגוזא
דא, (בגוונא דא רוא) דכתיב, (יחזקאל א ד) והנה רוח
סערה באה מן הצפון, לקבליה דתהו. לגו
האגוז הזה, שכתוב (יחזקאל א) והנה רוח סערה באה מן הצפון, כנגד התהו. לפנים ממנו - ענן

וכאן - אף על גב שיעקב נזפר,
הוא מדבר על אברהם, ואין כלל
קשיה בדבר. אבל אם ידעת דבר
או חדוש - אמר.

פתח אותו יהודי ואמר, (בראשית
א) והארץ היתה תהו ובהו - מי
הארץ? אותה הנודעת למעלה
ומטה. היתה תהו, מה זה תהו?
זה קו ירוק שמקיף את כל העולם,
ונקרא קו תהו, שכתוב (ישעיה לד)
ונטה עליה קו תהו ואבני בהו.
כמו ששנינו, אבנים מפולמות
שמשקעות בתוך התהומות,
ומהם יוצאים מים.

עכשו יש לדעת, תהו, שהוא קו
ירק, מהו קו ירק? אלא מצאנו
בספר הרופא קרטינא, ויודן של
קסרי שמו, וקוראים את שמו
הרופא קרטינא, משום שהוא
גדול כל הרופאים ונכבד
בחכמה. וכך בלשון פרסי
קוראים לאדם נכבד קוראים לו
קרטינא, גדול ונכבד בחכמה.
והנה אומר, והארץ היתה תהו,
מה זה תהו? הוא קו ירק שמקיף
כל העולם, ומי הוא? קלפת
האגוז, וזהו הקלפה החיצונה,
שהיא ירקה.

לפנים ממנו - בהו. אותן אבנים
מפולמות שמהן יוצאים מים.
מתהו נמשך עור ובשר. מן בהו
נמשכות העצמות.

לפנים ממנו - וחשך. זו החשכה
שנמשך ממנו העם של עשו. ואם
תאמר מן תהו - כך זה ודאי,
שהרי מהחשך תלוי תהו. אלא
אותם אבנים מפולמות נכנסו
באמצע, שממנו נמשכות
העצמות, כמו שנאמר. והחשך
משיכה דקה, שממנה נמשך
עשו.

ורוח אלהים - זה מוח האגוז,
שממנו נמשך יעקב השלם, כמו
כנגד התהו. לפנים ממנו - ענן

מִנִּיה עֲנֵן גָּדוֹל, לְקַבְּלֶיהָ דְּבָהּוּ. לָגוּ מִנִּיה וְאֵשׁ
מִתְלַקַּחַת, לְקַבְּלֶיהָ דְּחֶשֶׁךְ. לָגוּ מִנִּיה וְנִגְהָ לֹו
סָבִיב, לְקַבְּלֶיהָ דְּרוּחַ אֱלֹהִים.

וּמִתּוֹכָהּ פְּעִין הַחֲשָׁמַל, לָגוּ מִכָּלָא. דְּלְקַבְּלֶיהָ,
מִרְחַפֶּת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. דָּא רוּחַ
דְּאִימָא עֵילָאָה, דְּקָא מִרְחַפָּא עַל כָּלָא. וְיַעֲקֹב
שְׁלִימָא, אִיהוּ וְדָאי מוֹחָא דְּאַגּוּזָא. וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצָא מְדַבֵּר וְדָאי. לְבַתֵּר
עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל אֵינוֹן קְלִיפִין
דְּלַהוֹן, דִּיהוֹן כְּלַהוֹן מִשְׁתַּעֲבָדִין לִיהָ.

אַרְאֵנוּ וְלֹא עֲתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קְרוֹב דְּרִךְ כּוֹכֵב
מִיַּעֲקֹב וְקָם שְׂבֻט מִיִּשְׂרָאֵל וְגו'.

אַרְאֵנוּ, לְמַלְאָה דְּפוּרְקָנָא דָּא, דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה.
וְלֹא עֲתָה, אֲלֹא לְסוּף יוֹמִיָּא.

שִׁית יוֹמִין הָווּ בְּעֵלְמָא, בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה
חֲמִינָא, דְּנִהוּרִין דְּהָווּ בֵּיהָ, מִסְתַּלְקִי
וּמִתְדַעְכִּי. שְׁמִשָּׁא וְסִיְהָרָא וְכוֹכְבֵּיָא וּמַזְלֵי
אַתְגַּנְיִזוּ בֵּיהָ. הִנֵּי אַתְהוֹן בְּעוֹבְדָא דְּבִרְאשִׁית,
וּבֵיהָ אִסְתַּלְקוּ בְּיוֹמָא דְּאַלְף רְבִיעָאָה.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי דְּגִלּוּתָא אַתְמַשְׁךְ,
וּמֵאֵן יָכִיל לְמַסְבֵּל לִיהָ. (דף סז ע"א) אָמַר
לִיהָ, אִי רַבִּי אִי רַבִּי, אֵלּוּ הָוִית יָדַע כְּמָה
עֲרִטוּרָא וּבִלְבוּלָא, עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּכָלָהוּ רְקִיעִין, בְּשַׁעֲתָא דְּגִזְר וּמִסֵּר לֹון
לְיִשְׂרָאֵל בִּידָא דְּהִהִיא שְׁפָחָה, וְלֹא שְׁתַּעֲבָדָא
תַּחוּת יָדָא דְּאַדּוּם.

גָּדוֹל, כְּנֶגֶד הַבַּהּוּ. לְפָנִים מִמֶּנּוּ -
וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, כְּנֶגֶד הַחֶשֶׁךְ.
לְפָנִים מִמֶּנּוּ - וְנִגְהָ לֹו סָבִיב, כְּנֶגֶד
שֶׁל וְרוּחַ אֱלֹהִים.

וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשָׁמַל - לְפָנִים
מִהַכּל, שְׂכַנְגְדוּ מִרְחַפֶּת עַל פְּנֵי
הַמַּיִם. זֶה רוּחַ הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה
שְׁמִרְחַפֶּת עַל הַכּל. וְיַעֲקֹב הַשְּׁלֵם
הוּא וְדָאי מִתְּאַגּוּז, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצָא מְדַבֵּר
וְדָאי. אַחֵר כִּף עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֵת כָּל אוֹתָן הַקְלָפוֹת שְׁלֵהֶם,
שְׁכָלָם יִהְיוּ מִשְׁעַבְדִּים לֹו.

אַרְאֵנוּ וְלֹא עֲתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא
קְרוֹב דְּרִיךְ כּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב וְקָם שְׂבֻט
מִיִּשְׂרָאֵל וְגו' (במדבר כד). אַרְאֵנוּ -
אֵת הַגִּלְגָּל הַזֶּה, שֶׁהִיא רְבִיעִית.
וְלֹא עֲתָה - אֲלֹא לְסוּף הַיָּמִים.
שְׁשֶׁה יָמִים הָיוּ בְּעוֹלָם. בְּיוֹם
הַרְבִּיעִי רָאִינוּ, שֶׁהָאוֹרוֹת שֶׁהָיוּ
בּוֹ, מִסְתַּלְקִים וְדוֹעְכִים. הַשְּׁמֶשׁ
וְהַלְבָנָה וְהַכּוֹכָבִים וְהַמַּזְלוֹת
נִגְנְזוּ בּוֹ. אֵלּוּ הָתִּירוּ בְּמַעֲשֵׂה
בְּרִאשִׁית, וּבּוֹ הִסְתַּלְקוּ בְּיוֹם שֶׁל
הָאַלְף הַרְבִּיעִי.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: אוֹי
שְׁתַּגְלוֹת נִמְשַׁכְתָּ, וּמִי יָכֹול לְסַבֵּל
אוֹתָהּ. אָמַר לֹו: אִי רַבִּי, אִי רַבִּי,
אֵלּוּ הָיִית יוֹדַע כְּמָה בְּהִלָּה
וּבִלְבוּל עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכָל הַרְקִיעִים בְּשַׁעֲתָא שְׁגִזְר וּמִסֵּר
אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל בִּידָא אוֹתָהּ
הַשְּׁפָחָה, וְלִהְשַׁתְּעַבְדָּ תַּחַת הַיָּד
שֶׁל אָדָם.

בְּשַׁעֲתָא שֶׁהָיוּ כּוֹתְבִים פְּסָקִים
בְּרַקִּיעַ, טָרַם נִחְתְּמוּ בַּחוּתָמַת
בַּחוּתָם הַמֶּלֶךְ, קָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְכָל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, וְקָרָא
לְגַבְרִיאֵל, שְׁקִסַת הַסּוּפֵר בְּמִתְנִיּוֹ,
וְאָמַר לֹו: עֲכָב אֵת הַפְּסָקִים
שֶׁטָרַם נִחְתְּמוּ, וְאַכְכָּה עַל בְּנֵי,
וְאַעֲשֵׂה לָהֶם מִסְפָּד וְאַכְכָּל.
בְּשַׁבּוּעָה עֲלֵיכֶם, כָּל צְבָאוֹת
הַשָּׁמַיִם, שְׁתַּעֲבֹבוּ אוֹתִי וְלֹא

לי, וְלֹא תִתְקַפּוֹן לְנַחֲמָא לִי. כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, (ישעיה כב ד) עַל כֵּן אֲמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמַרְר בְּכִי אֶל תְּאִיצוּ לְנַחֲמֵנִי עַל שֹׁד בֵּית עַמִּי.

בְּעֵט בְּעִיטִין בְּרָקִיעָא דְעֶרְבוֹת, וְעַבְד בִּיה בְּקוּעִין וְחִלּוּנִין פְּתִיחִין. פֶּתַח וְאָמַר, בְּנִי, בְּנִי רַחֲמִימוּ דְמַעֵי, רַבִּיתִי לְכוֹן, וְנִטְלִית לְכוֹן, כְּאֶבֶא דְנִטִּיל לְבָרִיָּה, אוֹלִיפְנָא לְכוּ דַחֲלִיתִי, אֲשַׁלְטִית לְכוּ עַל כָּל אוֹמִין דְּעָלְמָא. חֲבַתּוֹן קָמְאִי בְּכַמָּה חוּבִין, עֲבָרְנָא עֲלֵיכוֹ, בְּגִין דְּבָנִין יִקְרִין רַחֲמִין הָוִיתוֹן קָמְאִי.

בְּנִי בְנִי, אֶקְרָא לְאַרְבַּע סְטָרִין דְּעָלְמָא, וְאוֹמִינָא לְהוּ עֲלֵיכוֹ. מְזָרַח מְזָרַח, בְּאוֹמָאָה עֲלֶךְ, אִי בְנִי יִתְבַּדְרוֹן בִּינְךָ, דְּתַסְתַּכַּל בְּתוֹאֲרָא וּדְיוֹקְנָא דִּילְהוֹן, הֵיךְ אֲשַׁתְּנִי וְאֲשַׁתַּחַר בְּעֻנְיִין דִּיעֲבָדוֹן לֹון בְּגוּוֹךְ, וְתַבְכָּה וְתַסְפַּד עֲלִיהוֹן וְתַנְטֵר לֹון.

בְּנִי בְנִי, כַּד הָוִיתוֹן בְּבֵיתִי, בְּתוֹקָפָא דְאַמְכוֹן, בְּעִידוּנִין בְּעֻנְיִין, לֹא אֲשַׁנְחַתּוֹן עֲלִי. בְּנִי בְנִי, מָה אֲעַבִּיד לְכוֹן, גְּזִירָא גְזִירָנָא בְּאוֹמָאָה, אֶלֹא אָנָּה וְאַתּוֹן נִגְלִי.

מֹשֶׁה רַעֲיֵיא מְהִימָנָא, אֵיךְ לֹא תִשְׁגַּח עַל בְּנִי, עֲנָא קַדִּישָׁא דְמִסְרִית בִּידְךָ. מְזָרַח מְזָרַח, אֲתַעֲרִי לְגַבִּי מֹשֶׁה, וְתַבְכּוֹן וְתַסְפְּדוֹן עַל בְּנִי, אֲבָלָא וּמִסְפָּדָא אֲשַׁמְעוּ בְּחֻדָּא, עַד דְּאָנָּה אֲשַׁמְעַ וְאַתְרוּי עֲמָכוֹן.

בְּנִי בְנִי, רַחֲמִין דְּנַפְשָׁאִי, הֵיךְ תִּהְיוֹן בְּשַׁלְשָׁלָאִין תְּקִיפִין, יִדְכוֹן מְהִדְקִין לְאַחוּרָא. בְּנִין דְּאַתְרִבִּיאוּ בְּעִידוּנִין, בְּנִין דְּהוּוּ יִקְרִין מִפּוֹ וְסְפִירִין. בְּנִי בְנִי, חֲסִידִין קַדִּישִׁין, הֵיךְ תִּפְלוֹן בִּידֵי נוֹכְרָאִין, דְּלֹא רַחֲמִין כָּלִל. בְּשָׂרָא קַדִּישָׁא דְגוֹפִיכוֹן, אִיתְרַמִּי וְאַתְחַלֵּל בְּשׁוּקִים וּבְרַחוּבוֹת. בְּנִי בְנִי, וְוִי עֲלִיכוֹן וְעֲלִי.

בְּשׁוּקִים וּבְרַחוּבוֹת. בְּנִי בְנִי, וִי עֲלִיכֶם וְעֲלִי. אֲזַ קָרַע לְבוּשׁ

תַּתְּחַזְקוּ לְנַחֲמֵנִי, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה כב) עַל כֵּן אֲמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמַרְר בְּכִי אֶל תְּאִיצוּ לְנַחֲמֵנִי עַל שֹׁד בֵּית עַמִּי.

בְּעֵט בְּעִיטוֹת בְּרָקִיעַ שֶׁל עֶרְבוֹת, וְעֲשֵׂה בּוֹ בְּקִיעִים וְחִלּוֹנוֹת פְּתוּחִים. פֶּתַח וְאָמַר: בְּנִי, בְּנִי אֶהוּבִי מַעֵי, גִּדְלִיתִי אֶתְכֶם וְלִקְחִיתִי אֶתְכֶם כְּמוֹ אֵב שְׁנוּטִל אֶת בְּנוֹ, לְמַדְתִּי אֶתְכֶם אֶת יִרְאַתִּי, הַשְׁלַטְתִּי אֶתְכֶם עַל כָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם. חֲטַאתֶם לִפְנֵי בְּכַמָּה חֲטָאִים, עֲבַרְתִּי עֲלֵיכֶם, מִשּׁוּם שֶׁבָּנִים נִכְבְּדִים אֶהוּבִים הָיִיתֶם לִפְנֵי.

בְּנִי בְנִי, אֶקְרָא לְאַרְבַּע צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְאֲשַׁבֵּיעַ אוֹתָם עֲלֵיכֶם. מְזָרַח מְזָרַח, בְּשִׁבוּעָה עֲלֶיךָ, אִם בְּנִי יִתְפַּזְרוּ בִּינְךָ, שְׁתַּסְתַּכַּל בְּתוֹר וּבְדִיוֹקָן שְׁלֹהֶם אֵיךְ הִשְׁתַּנּוּ וְהִשְׁחָרוּ בְּעֻנְיִים שְׁעוֹשִׂים לָהֶם בְּתוֹכְךָ, וְתַבְכָּה וְתַסְפַּד עֲלֵיהֶם וְתִשְׁמַר אוֹתָם.

בְּנִי בְנִי, כְּשֶׁהָיִיתֶם בְּבֵיתִי, בְּחִיק אִמְכֶם, בְּעִדּוּנִים וּבְעֻנּוּגִים, לֹא הִשְׁנַחְתֶּם עֲלִי. בְּנִי בְנִי, מָה אֲעֲשֶׂה לָכֶם, גְּזִירָה גְזִירָתִי בְּשִׁבוּעָה, אֶלֹא אֲנִי וְאַתֶּם נִגְלִי. מֹשֶׁה, הֲרוּעָה הַנֶּאֱמָן, אֵיךְ לֹא תִשְׁגִּיחַ עַל בְּנִי, הִצֵּאן הַקָּדוֹשׁ שְׁמִסְרִית בִּידְךָ? מְזָרַח מְזָרַח, הִתְעוֹרֵר אֶל מֹשֶׁה, וְתַבְכּוּ וְתַסְפְּדוּ עַל בְּנִי. אֲבָל וּמִסְפַּד הַשְׁמִיעוּ כְּאֶחָד, עַד שֶׁאֲנִי אֲשַׁמַּע וְאֶדְאֵב עֲמָכֶם.

בְּנִי בְנִי, אֶהוּבִי נַפְשִׁי, אֵיךְ תִּלְכוּ בְּשַׁלְשָׁלוֹת חֲזָקוֹת, יִדְכֶם מְהִדְקִים לְאַחוּר. בָּנִים שְׁגָדְלוּ בְּעִדּוּנִים, בָּנִים שֶׁהָיוּ יִקְרִים מִפּוֹ וְסְפִירִים. בְּנִי בְנִי, חֲסִידִים קָדוֹשִׁים, אֵיךְ תִּפְלוּ בִּידֵי נֹכְרִים, שְׁאִין מְרַחֲמִים כָּלִל. הַבֶּשֶׂר הַקָּדוֹשׁ שֶׁל גּוֹפְכֶם נִזְרַק וְנִתְחַלֵּל הַמַּלְכוּת שְׁלוֹ. וְהִינוּ מָה שְׁכַתּוֹב

בְּדִין בַּזַּע פּוֹרְפִירָא דִּילִיָּהּ. וְהֵינּוּ דְכָתִיב, (איכה ב יז) בַּצֵּעַ אָמַרְתּוּ.

דְּרוֹם דְּרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלֶךְ, כִּד יתְבַדְּרוֹן בְּנֵי בְּגוּוֹף, דְּתַסְתַּפֵּל בְּהוּ הֵיךְ מִשְׁחָרָא דִּיוֹקְנִיהוֹן, וְיִמְיִנְהוֹן תְּבִירִין בִּינֵי עַמְמֵי. דְּרוֹם דְּרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלֶךְ, אַתְעֵר לְגַבִּי אֲבֵרְהֶם רְחִימָאִי, וְאִימָא לִיָּה אֵיךְ נִפְלוּ בְנוֹי, וְאַתְבַּדְּרוּ בֵּין שְׁנֵאִיהוֹן, וְתַבְכוּן וְתַסְפְּדוֹן עֲלִיהוֹן. דְּרוֹם דְּרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלֶךְ, דְּתַנְטֵר בְּנֵי רְחִימָו דְּנַפְשָׁאִי, כִּד יתְבַדְּרוֹן בְּגוּוֹף.

צִפּוֹן צִפּוֹן, אַתְעֵר בְּקוּל בְּכִיָּה וּמַסְפֵּד וְאַבְלָא וִיגוּנָא לְגַבִּי בְנֵי. וְאִימָא לִיָּה לַעֲקִידָא דְּמַדְבַּחִי, הֵיךְ אֲזִלִּין בְּנוֹי, וְהֵיךְ נִפְלוּן בְּחֶרְפָּא. לֹא תִימְרוּן דָּא, וְלֹא תַהוּדְעוּן דָּא לִיעֲקֹב אֲבוּהוֹן. דָּלָא יִהְפֹּךְ עֲלֵמָא בְּרִיגָעָא.

מַעֲרֵב מַעֲרֵב, אַתְעֵר לְגַבִּי נֶאֱקַת חֲלָלִין, וְקָרְבִּין תְּקִיפִין דְּבְנֵי. אִיתְעֵר לְגַבִּי רְחִימָתִי יוֹנָתִי תַמָּתִי, הֵיךְ אֲזִלִּין בְּנֵהָא. וְהֵיךְ מִתְבַּדְּרִין בְּכַמָּה סְטָרִין.

אַחֲרֵי בְּרַתִּי רַעֲיִיתִי רַעֲיִיא דִּילִי, רְחִימָתָא דְּנַפְשָׁאִי, מַה נַּעֲבִיד מִן בְּנָנָא מַה יַעֲבֹדוֹן אִינוּן. אֲבָל רְחִימָתִי אַחֲתִי, אִימָא לָךְ, אִי בְּרַעוּ סִלְקָא עֲלֶךְ, אַנְתָּ מְרוּבַעַת, וְגִדְפִין דִּילָךְ פְּרִישָׁן לְאַרְבַּע סְטָרִין, בְּאוֹמָאָה עֲלֶךְ בְּרַתִּי יַחֲדָתִי, דְּתַהֲךְ בְּהַדִּיָּהּ, וְלֹא תַשְׁבּוּק לּוֹן, וְתַחֲפִי עֲלִיָּהּ בְּאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֲלֵמָא. וְאִי לֹא, יתְאַבְּדוֹן מַעֲלָמָא.

מַה אִימָא לָךְ ר', בְּהֵיאָה שַׁעֲתָא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל שְׁמַעַת דָּא, אַרְיַמַת קָלָא, וְאַזְדַּעְזְעוּ תַמְנִיסָר אֶלְף עֲלָמִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדָּה. וְכִדִּין (יִרְמִיָּה לֹא יד) קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל מְבַפָּה עַל בְּנִיָּהּ. וְקוּדְשָׁא

בַּצֵּעַ אָמַרְתּוּ. דְּרוֹם דְּרוֹם, בְּשׁוּבָעָה עֲלֶיךְ, כְּשִׁיתְּפַזְרוּ בְּנֵי בְּתוֹכְךָ, שְׁתַּסְתַּפֵּל בָּהֶם אֵיךְ מִשְׁחָר דִּיוֹקְנֶם, וְיִמְיִנֶם שְׁבוּרָה בֵּין הָעַמִּים. דְּרוֹם דְּרוֹם, בְּשׁוּבָעָה עֲלֶיךְ, הַתְעוּרָר לְאַבְרָהָם אֱהוֹבִי, וְאָמַר לוֹ אֵיךְ נִפְלוּ בְנוֹי וְהַתְפַּזְרוּ בֵּין שְׁנֵאִיָּהֶם, וְתַבְכוּ וְתַסְפְּדוּ עֲלֵיהֶם. דְּרוֹם דְּרוֹם, בְּשׁוּבָעָה עֲלֶיךְ, שְׁתַּשְׁמֹר בְּנֵי אֱהוֹבִי נַפְשִׁי, כְּשִׁיתְּפַזְרוּ בְּתוֹכְךָ.

צִפּוֹן צִפּוֹן, הַתְעוּרָר בְּקוּל בְּכִיָּה וּמַסְפֵּד וְאַבְלָא וִיגוּן אֵל בְּנֵי, וְאָמַר אֵל הָעֲקוּדָא שֶׁל מְזַבְּחִי אֵיךְ הוֹלְכִים בְּנוֹי וְאֵיךְ נִפְלוּ בְּחֶרֶב. אֵל תֹּאמְרוּ זֶה וְאֵל תוֹדִיעוּ זֶה לִיעֲקֹב אֲבִיָּהֶם, שְׁלֹא יתְהַפֵּךְ הָעוֹלָם בְּרִגְעָא.

מַעֲרֵב מַעֲרֵב, הַתְעוּרָר לְנֶאֱקַת הַחֲלָלִים וְהַמְלַחְמוֹת הַחֲזָקוֹת שֶׁל בְּנֵי הַתְעוּרָר אֵל אֱהוֹבָתִי יוֹנָתִי תַמָּתִי, אֵיךְ הוֹלְכִים בְּנִיָּהּ, וְאֵיךְ מִתְפַּזְרִים בְּכַמָּה צְדָדִים.

אַחֲרָיִי בְּתִי רַעֲיִיתִי, הָרוּעָה שְׁלִי, אֱהוֹבָתִי נַפְשִׁי, מַה נַּעֲשֶׂה מִבְּנִינוּ, מַה הֵם יַעֲשׂוּ? אֲבָל אֱהוֹבָתִי אַחֲרָיִי, אָמַר לָךְ, אִם בְּרַצוֹן עוֹלָה עֲלֶיךָ, אַתְּ מְרַבַּעַת, וְהַכְּנַפִּים שֶׁלָּךְ פְּרוּשׁוֹת לְאַרְבַּעַת צְדָדִים. בְּשׁוּבָעָה עֲלֶיךָ, בְּתִי יַחֲדָתִי, שְׁתַּלְכִי עִמָּהֶם וְלֹא תַעֲזָבִי אוֹתָם, וְתַכְסִּי עֲלֵיהֶם בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם. וְאִם לֹא, יִאבְּדוּ מִן הָעוֹלָם.

מַה אָמַר לָךְ, רַבִּי. בְּאוֹתָהּ שַׁעֲה שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל שׁוֹמַעַת אֶת זֶה, מְרִימָה קוּל, וּמַזְדַּעְזְעִים שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלְף עוֹלָמוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּה. וְאַז (יִרְמִיָּה לֹא) קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל מְבַפָּה עַל בְּנִיָּהּ. וְאַז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, (יִשְׁעִיָּה כב) וְיִקְרָא אֲדָנִי יְיָהוּה

בְּרִיךְ הוּא פְּדִין, (ישעיה כב יב) וַיִּקְרָא אֲדֹנֵי יְהוָה
צָבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפָּד.

מֵאֵן חָמָא עֲרִטוּרָא בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין. מֵאֵן חָמָא
בְּלִבּוּלָא וּמִסְפִּידָא דְתַמָּן. עַד דְּכָל חַיִּילִי
שְׁמִיָּא חֲשִׁיבוּ, דְּכָל עַלְמִין יִתְהַפְּכוּן.

אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
בְּרַתִּי יַחֲדַתִּי דִּילִי, תִּהְיֶה לְחַפְּיָא
עַלֵּיהִי, וּלְדִירָא עִם בְּנָנָן. אָמְרָה לִיה, מֵאֲרִי
דְּעַלְמָא, לֹא אִיהָ. בְּתֵר דְּרַבִּית לוֹן, וּתְקִינִית
לוֹן, וּגְדִילִית לוֹן. אֵהִי חֲמִית לְשִׁנְאִיהוֹן דְּאֶכְלִי
לוֹן, וְתִינְשִׁי לְנָא תַמָּן. פְּדִין אֲוִמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לָהּ, לְאַקְמָא לָהּ, וּלְמַפְרָק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל,
וְלֹא־פִקָּא לוֹן מְגֻלוּתָא. כְּמָה דְּאֵתָּ אָמַר, (ירמיה
לא טו) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֲי קוֹלְךָ מִבְּכִי וּגּוֹ', וַיֵּשׁ
תַּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ וְכוּ', וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוּלָם.

וְעַד דָּא נִפְקַת מִקְמִיָּה. בִּין דְּנִפְקַת מִקְמִיָּה,
פִּתַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל חַיִּילִי
שְׁמִיָּא וְאָמַר (איכה ד א) אֵיכָה יוֹעַם זָהָב, וְכָל
הַהוּא קִינָה דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּלַחוּדוּי אָמַר לָהּ, לְבָתֵּר קָשֶׁר רַחֲמִין בְּהַהוּא
אַלְיָא וְחֲתָמוּ פִּתְקִין.

וְהִשְׁתָּא אֶהְדַּרְנָא לְפִרְשֵׁתָא, דְּוִדָּאֵי גִלוּתָא
אַתְמָשָׁךְ. אֶרְאֵנוּ וְלֹא עֲתָה, לְמֵאֵן
קָאֻמַּר אֶרְאֵנוּ. לֵהּ הוּא דְּאִיתְמָר עַלּוּי כִּי אֵינְנוּ.
כַּד יִיתִי לְפִקְדָּא לְאַיִילָתָא. וְלֹא עֲתָה, וְלֹא
לְזַמֵּן קְרוֹב. אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קְרוֹב, אֶסְתַּבְּלָנָא בֵּיה,
אַבְל לָאו כְּעַן, אֶלָּא לְזַמֵּן רַחוּק.

דִּרְךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב, רַבִּי רַבִּי, כְּמָה רִזִּין סְתִימִין
כְּלִילֵן הֶכָא. פִּתַּח וְאָמַר, (בראשית ב כא) וַיִּפֹּל
ה' אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן. כַּד בְּרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קְדָמָא, דּוּ פִּרְצוּפִין
בְּרָאוּ, וְהוּוּ מִתְחַבְּרֵן בְּחָדָא בְּלֹא פִירוּדָא. מֵאִי
טַעמָא. בְּגִין דְּכִתִּיב, (שם ה ב) זָכַר וּנְקָבָה בְּרָאם,

צָבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי
וּלְמִסְפָּד.

מִי רָאָה אֶת הַבְּהֵלָה בְּכָל
הָרְקִיעִים? מִי רָאָה הַבְּלָבּוּל
וְהַמִּסְפָּד שְׁשָׁם, עַד שֶׁכָּל צָבָאוֹת
הַשָּׁמַיִם חָשְׁבוּ שִׁיתְהַפְּכוּ כָּל
הָעוֹלָמוֹת?

אָמַר לָהּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל: בְּתֵי יַחֲדַתִּי שְׁלִי,
תִּלְכִּי לְכִסּוֹת עֲלֵיהֶם וְלְדוֹר עִם
בְּנֵינוּ. אָמְרָה לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
לֹא אֵלֶּךְ! אַחֵר שְׂרַבִּית אוֹתָם
וְחִקְנִת אוֹתָם וּגְדַלְת אוֹתָם, אֵהִי
רוֹאָה לְשׁוֹנְאֵיהֶם שְׂאוּכְלִים
אוֹתָם, וְתִשְׁפַּח אוֹתָם שָׁם! אֲזַ
נִשְׁפַּע לָהּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַקְימָהּ וּלְגַאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל
וּלְהוֹצִיאָם מִן הַגְּלוּת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֲי
קוֹלְךָ מִבְּכִי וּגּוֹ', וַיֵּשׁ תַּקְוָה
לְאַחֲרִיתְךָ כּוּ', וְשָׁבוּ בָנִים
לְגִבּוּלָם.

וְעַד זֶה יֵצֵא מִלְּפָנָיו. בִּין
שִׁינְעָה מִלְּפָנָיו, פִּתַּח הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל צָבָאוֹת הַשָּׁמַיִם,
וְאָמַר אֵיכָה יוֹעַם זָהָב. וְכָל אוֹתָהּ
הַקִּינָה שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא, הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ אָמַר אוֹתָהּ, אַחֵר
כִּף קָשֶׁר אֶהְבֶּה בְּקִינָה הַהִיא
וְחֲתָמוּ הַפִּתְקִים.

וְכַעַת נַחֲזֹר לְפִרְשָׁהּ, שְׁוֹדָאֵי
הַגְּלוּת נִמְשָׁכְת. (במדבר כד) אֶרְאֵנוּ
וְלֹא עֲתָה. לְמִי אָמַר אֶרְאֵנוּ?
לְאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַלּוּי כִּי אֵינְנוּ,
כְּשִׁיבָא לְפָקֵד אֶת הָאֵילָת. וְלֹא
עֲתָה - וְלֹא לְזַמֵּן קְרוֹב. אֲשׁוּרְנוּ
וְלֹא קְרוֹב - הִסְתַּכְּלִיתִי בּוֹ, אַבְל
לֹא כַּעַת, אֶלָּא לְזַמֵּן רַחוּק.

דִּרְךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב. רַבִּי רַבִּי, כְּמָה
נִסְתָּרוֹת כְּלוּלִים פָּאן. פִּתַּח וְאָמַר,
(בראשית ב) וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה
עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן. כְּשֶׁבְּרָא הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, בְּרָא
אוֹתוֹ דּוּ פִּרְצוּפִים, וְהָיוּ מְחַבְּרִים